

Jarocin, dnia 6 sierpnia 2025 r.

A-BS.0633.5.2025.FS

Informacja z wykonania nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa

I. Obowiązujące przepisy prawne

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2025 r. poz. 567) cyt.:

Art. 5. 1. Nadzór nad gospodarką leśną sprawują:

- 1) minister właściwy do spraw środowiska - w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa,*
- 2) starosta - w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.*
- 2. [...]*
- 3. Starosta może, w drodze porozumienia, powierzyć prowadzenie w jego imieniu spraw z zakresu nadzoru, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, w tym wydawanie decyzji administracyjnych w pierwszej instancji, nadleśniczemu Lasów Państwowych, zwanemu dalej „nadleśniczym”.*

Art. 7.1. Trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu lub uproszczonego planu urządzenia lasu, [...]

Art. 13.1. Właściciele lasów są obowiązani do trwałego utrzymywania lasów i zapewnienia ciągłości ich użytkowania, a w szczególności do:

- 1) zachowania w lasach roślinności leśnej (upraw leśnych) oraz naturalnych bagien i torfowisk;*
- 2) ponownego wprowadzania roślinności leśnej (upraw leśnych) w lasach w okresie do 5 lat od usunięcia drzewostanu;*
- 3) pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej;*
- 4) przebudowy drzewostanu, który nie zapewnia osiągnięcia celów gospodarki leśnej, zawartych w planie urządzenia lasu, uproszczonym planie urządzenia lasu lub decyzji, o której mowa w art. 19 ust. 3;*
- 5) racjonalnego użytkowania lasu w sposób trwale zapewniający optymalną realizację wszystkich jego funkcji przez:*
 - a) pozyskiwanie drewna w granicach nieprzekraczających możliwości produkcyjnych lasu,*
 - b) pozyskiwanie surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu w sposób zapewniający możliwość ich biologicznego odtwarzania, a także ochronę runa leśnego.*

Art. 13a.1. W celu realizacji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej Lasy Państwowe obowiązane są w szczególności do:

- 1) inicjowania, koordynowania i prowadzenia okresowej oceny stanu lasów i zasobów leśnych oraz prognozowania zmian w ekosystemach leśnych;*

- 2) sporządzania okresowych wielkoobszarowych inwentaryzacji stanu lasów oraz aktualizacji stanu zasobów leśnych;
 - 3) prowadzenia banku danych o zasobach leśnych i stanie lasów.
2. Zadania określone w ust. 1 pkt 2 i 3 realizowane są bez względu na formę własności lasów.

Art. 18.1. Plan urządzenia lasu sporządza się, z zastrzeżeniem ust. 2, na 10 lat, [...].

Art. 19. 1.[...]

2. Uprozczone plany urządzenia lasu, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, sporządza się dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa [...]
3. Dla lasów rozdrobionych o powierzchni do 10 ha, niestanowiących własności Skarbu Państwa, zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasów.

Art. 21.1. Plan urządzenia lasu lub uproszczony plan urządzenia lasu sporządzany jest:

- 1) [...]
 - 2) dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych – na zlecenie starosty,
2. Inwentaryzację stanu lasu, o której mowa w art. 19 ust. 3, przeprowadza się na zlecenie starosty.

II. Zrównoważona gospodarka leśna na terenie Powiatu Jarocińskiego

Zgodnie z powyższymi przepisami trwale zrównoważoną gospodarkę leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa prowadzi się na podstawie uproszczonych planów urządzenia lasów, dla powierzchni rozdrobionych do 10 ha w oparciu o inwentaryzację stanu lasów.

Na terenie powiatu jarocińskiego aktualnymi planami urządzenia lasów objęte są grunty leśne należące do osób fizycznych na terenie gmin Jaraczewo i Jarocin, które obowiązują do końca 2027 r., na terenie gminy Kotlin, które obowiązują do końca 2033 r. oraz na terenie gminy Żerków, które obowiązują do końca 2028 r.

Ponadto dla lasów niepaństwowych sporządzona została w 2015 r., 2016 r., 2019 r., 2020 r., 2022 r. i 2023 r. inwentaryzacja stanu lasów.

Powyższe dokumenty są podstawą realizacji zadań związanej z gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, opisanymi poniżej.

Należy zaznaczyć, że lasy i grunty leśne niestanowiące własności Skarbu Państwa stanowią około 9 % ogólnej powierzchni lasów na terenie powiatu. Lesistość powiatu jarocińskiego wynosi 18,8 %, w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych znajduje się ponad 90 % gruntów leśnych.

Uwzględniając powyższe oraz cytowane wcześniej przepisy główną rolę w realizacji zrównoważonej gospodarki leśnej na terenie powiatu odgrywają Nadleśnictwa wchodzące w skład Lasów Państwowych.

III. Realizacja zadań gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie Powiatu Jarocińskiego w 2024 roku

Dnia 8 marca 1999 roku Starosta Jarociński zawarł porozumienia z Nadleśniczymi Nadleśnictw: Taczanów, Jarocin i Piaski, powierzając odpowiednio prowadzenie spraw należących do jego właściwości a wynikających z przepisów o lasach. Przekazanie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa Nadleśniczemu

zostało pozytywnie zaopiniowane dnia 25 lutego 1999 roku przez Komisję Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Naturalnego Rady Powiatu w Jarocinie.

Stosownie do zawartych porozumień zostały podpisane umowy pomiędzy Starostą Jarocińskim a odpowiednimi Nadleśniczymi, które regulują zasady odpłatności za wykonywanie nadzoru nad gospodarką leśną w przedmiotowych lasach i gruntach leśnych.

W ubiegłym roku dla wykonania nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa przeznaczono w budżecie powiatu jarocińskiego kwotę ogółem 23.000,- zł.

W 2024 r. wydatkowano w całości ww. kwotę.

Nadleśnictwa w ramach przekazanego nadzoru sprawowały kontrolę wykonywania przez właścicieli lasów obowiązków do kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych, podnoszenia naturalnej odporności drzewostanu, w tym zadań zawartych w uproszczonych planach urządzania lasów, dokonywały cechowania drewna pozyskanego w lasach oraz udzielały instruktażu w sprawie wykonywania prac zalesieniowych.

W ubiegłym roku nadleśnictwa w szczególności nadzorowały wykonanie czynności gospodarczych w lasach na następujących powierzchniach (w ha):

Pielęgnacja upraw, czyszczenie wczesne i późne	Trzebież wczesna i późna
0,5	5,85

W wyniku m.in. powyższych działań pozyskano drewno (w m³):

Pozyskanie drewna		
Iglaste	Liściaste	Razem
42	80	122

IV. Zestawienie powierzchni lasów i gruntów leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie powiatu jarocińskiego:

(wg stanu z roku 2024)

Jednostka administracyjna	Lasy i grunty leśne w ha		
	osób fizycznych	pozostałe *	Łącznie
<i>Jaraczewo</i>	269,59	7,25	276,84
<i>Jarocin</i>	122,83	16,35	139,18
<i>Kotlin</i>	162,68	4,27	166,95
<i>Żerków</i>	375,69	18,14	393,83
RAZEM:	930,79	46,01	976,80

* lasy i grunty leśne pozostałe obejmują tereny leśne znajdujące się we władaniu gmin, kościołów i innych podmiotów

Przewidziana w budżecie kwota 23.000,- zł została rozdzielona, proporcjonalnie do obszaru lasów objętych nadzorem przez poszczególne nadleśnictwa funkcjonujące na terenie naszego powiatu i przekazana ratami kwartalnymi, zgodnie z zawartymi aneksami do uprzednio podpisanych umów.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa
wg Nadleśnictw:

Nadleśnictwo	Lasy i grunty leśne w ha objęte nadzorem	Kwota roczna za nadzór (w zł)
JAROCIN	760,59	17.909,00
PIASKI	190,14	4.477,00
TACZANÓW	26,07	614,00
RAZEM:	976,80	23.000,00

V. Zalesienia

Lesistość powiatu jarocińskiego wynosi 18,8 %, w tym:

- Miasto i Gmina Jarocin ok. 25 %
- Miasto i Gmina Jaraczewo ok. 17 %
- Gmina Kotlin ok. 12 %
- Miasto i Gmina Żerków ok. 15 %,

z tego lasy i grunty leśne niestanowiące własności Skarbu Państwa stanowią około 9 % ogólnej powierzchni lasów na terenie powiatu.

Założenie nowego drzewostanu może odbywać się przez odnowienia naturalne lub sztuczne oraz poprzez zalesienia czyli wprowadzania lasu na teren dotychczas bezleśny, np. na grunty nieprzydatne do produkcji rolnej, nieużytki powstałe wskutek działalności przemysłowej.

Powiat jarociński należy do terenów o niskim stopniu lesistości. Średnia powierzchnia lasów w Europie stanowi ca 33 %, w Polsce – 29 %, a w województwie wielkopolskim – 26 %.

W oparciu o ustawę z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz. U. Nr 73, poz. 764 z późn. zm.), w roku 2003 w ramach określonego rocznego limitu zalesienia wydano 18 decyzji wyrażających zgodę na przeznaczenie gruntów rolnych do zalesienia. Po przeprowadzeniu postępowań zgodnych z wymogami ustawy o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia, ostatecznie wydano 9 decyzji o prowadzeniu uprawy leśnej, na podstawie których właściciele gruntów nabyli prawo do miesięcznego ekwiwalentu za wyłączenie gruntu z upraw rolnych i prowadzenia uprawy leśnej, na powierzchni ogółem 23,04 ha.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 229, poz. 2273 z późn. zm.), organem właściwym do spraw zalesienia gruntów rolnych jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, przyznająca płatność na zalesianie w oparciu o plan zalesienia sporządzany przez Nadleśniczego właściwego ze względu na miejsce położenia gruntu, w oparciu o działanie p.n. „Zalesianie gruntów rolnych” w ramach Planu Obszarów Wiejskich (PROW).

Po okresie uruchamiania procedur administracyjnych związanych z rozpoczęciem realizacji powyższego działania, wiosną 2006 r. udało się na terytorium powiatu jarocińskiego wykonać zalesienia przez właścicieli gruntów rolnych na powierzchni ogółem 21,73 ha, w 2007 r. na powierzchni 23,70 ha, w 2008 r. – 26,84 ha, w 2009 r. – 10,10 ha, w 2010 r. – 6,46 ha, w 2011 r. – 1,19 ha, w 2012 r. – brak zalesień, w 2013 r. – 0,54 ha, w 2014 r. – 3,75 ha, w 2016 r. – 1,41 ha, w 2017 r. – 1,17 ha, w 2018 r. – 0,78 ha, w 2020 r. – 1,00 ha, w 2022 r. – 0,74 ha (na podstawie informacji z ARiMR i Nadleśnictw).

Należy zaznaczyć, że starosta właściwy ze względu na położenie gruntu objętego zalesieniem dokonuje oceny udatności upraw najpóźniej w piątym roku od zalesienia gruntu rolnego oraz przekwalifikuje z urzędu grunt rolny na leśny, jeżeli zalesienia gruntu dokonano na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących

z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej lub na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. W 2014 r. dokonano oceny udatności upraw oraz przekwalifikowania gruntów zalesionych jesienią 2009 r. i wiosną 2010 r., na powierzchni ogólnej 7,20 ha, w roku 2015 r. przekwalifikowano grunty na powierzchni 1,19 ha (zalesienia z wiosny 2011 r.), w roku 2017 r. na powierzchni 0,54 ha (zalesionych wiosną 2013 r.), w roku 2018 na powierzchni 3,75 ha (zalesionych wiosną 2014 r.), w roku 2020 na powierzchni 1,41 ha (zalesionych wiosną 2016 r.), w roku 2021 na powierzchni 1,17 ha (zalesionych wiosną 2017 r.), w roku 2022 na powierzchni 0,78 ha (zalesionych wiosną 2018 r.), w roku 2023 na powierzchni 1,00 ha (zalesionych wiosną 2020 r.).

Kierownik Referatu

Sławomir Frydryszak

Opracowanie:
Starostwo Powiatowe w Jarocinie
Wydział Administracyjno-Inwestycyjny
Referat Budownictwa i Środowiska

